

Oplegnotitie

Onderwerp

Toelichting bij Statenvoorstellen investeringsstrategie eerste tranche

1. Inleiding

De investeringsstrategie 'Brabant investeert in de toekomst' is onderdeel van de Agenda van Brabant. Met de investeringsstrategie willen wij de structuur van onze provincie op een aantal onderscheidende kwaliteiten duurzaam versterken. We concentreren ons daarbij op het bijzondere leef- en vestigingsklimaat van Brabant, vanuit de opvatting dat dit past bij het nieuwe profiel van de provincie (kerntaken en rollen) en bijdraagt aan de ambitie om tot de top van de Europese kennis- en innovatieregio's te blijven behoren. Hiermee investeren wij in de toekomst van Brabant én de Brabanders.

Op 11 november jl. hebben uw Staten gesproken over het 'Kadervoorstel eerste tranche investeringsstrategie' (PS 61/10). In dit Statenvoorstel zijn de uitgangspunten weergegeven voor onze investeringsstrategie, zoals de ijkpunten waar de investeringsvoorstellen moeten voldoen. Op 11 november jl. is uw Staten gevraagd in te stemmen met de in het Statenvoorstel opgenomen 'ijkpunten' en een eerste tranche investeringen van € 300 miljoen voor vijf investeringsvoorstellen.

Voorts is uw Staten gevraagd in te stemmen met het instellen van een Mobiliteitsfonds, gericht op grootschalige infrastructuurprojecten die de (inter)nationale bereikbaarheid en economische structuur van Brabant als kennis- en innovatieregio versterken. Dit fonds zal gevuld worden met een maximum bedrag van € 750 miljoen. Op 11 november jl. heeft u een amendement en een motie aangenomen, waarin u heeft aangegeven dat de term mobiliteitsfonds vervangen moeten worden door 'spaar- en investeringsfonds wegeninfrastructuur'. Voorts heeft u aangegeven de middelen van het fonds prioritair te willen bestemmen voor de extra investeringen voor de Noordoost Tangent, waaronder de ruit rond Eindhoven en de N279 en N69 (zie nadere uitwerking paragraaf 5).

Op basis van uw besluit hebben wij voorstellen voor een eerste tranche investeringen verder uitgewerkt en geconcretiseerd, met name waar het gaat om kwaliteitsborging, uitvoerings- en financieringsconstructies en nieuwe samenwerkingsvormen. De betrokkenheid van partners achten wij van groot belang. In deze bundel vindt u achtereenvolgens de vijf investeringsvoorstellen, te weten:

1. Energietransitie als kans voor innovatie en duurzaamheid (PS 59/10);
2. BrabantStad Culturele Hoofdstad: De kunst van het samen leven (PS 76/10);
3. Olympisch Plan Brabant: versterking sportinfrastructuur (PS 77/10);

Aan

Provinciale Staten

Kopie aan

-

Ter bespreking in

Statencommissies 26

november 2010

Provinciale Staten 10

december 2010

Datum

16 november 2010

Van

Gedeputeerde Staten

Contactpersoon

A.G.P. van der Heijden

Directie

Projectteam Agenda van
Brabant

Telefoon

(073) 680 83 78

4. Grootschalige cultuurhistorische complexen (PS 78/10);
5. Landschappen van Allure (PS 79/10).

Op basis van uw bespreking op 11 en 12 november jl. zullen wij het voorstel voor energietransitie nog aanvullen met kansen voor elektrisch rijden en slimme netwerken. Dit wordt in de vorm van een (nagezonden) bespreeknotitie aangeboden voor uw commissievergadering van 26 november aanstaande, zodat dit onderwerp ook nog onderdeel kan uitmaken van besluitvorming door uw Staten op 10 december aanstaande.

De vijf investeringsvoorstellen worden in samenhang gepresenteerd omdat zij niet alleen onderdeel van de eerste tranche investeringen vormen, maar ook en vooral omdat zij onderling veel samenhang vertonen. Het gaat om het synergetisch effect van de investeringsvoorstellen, ofwel: de voorstellen dienen effect te sorteren op meerdere investeringsdomeinen. Uw Staten kunnen over elk investeringsvoorstel separaat besluiten.

Deze bundel wordt u aangeboden voor behandeling in de inhoudelijke Statencommissies op 26 november en voor besluitvorming in Provinciale Staten op 10 december aanstaande. In deze notitie vindt u een overzicht van de eerste tranche van de investeringsstrategie. Dit wordt tevens in het kader van de Agenda van Brabant geplaatst. Vervolgens treft u de vijf individuele Statenvoorstellen aan.

2. Agenda van Brabant

In de *Agenda van Brabant; traditie en technologie*, hebben uw Staten de lijnen uitgezet voor de toekomst van 'ons Brabant'. De ambitie is om in een sterk veranderende wereld tot de top van Europese kennis- en innovatieregio's te (blijven) behoren. Voor een duurzame regionale ontwikkeling en het behoud van welvaart en welzijn voor onze Brabanders, is het streven naar een kennis- en innovatieregio cruciaal. Brabant is voor zijn toekomstige welvaart afhankelijk van kennis en innovatie. Wij bevinden ons in een sterk concurrerende omgeving. Bedrijven, onderzoekers en studenten zoeken wereldwijd de beste plek voor onderzoek, kennisuitwisseling en innovatie.

Kennis en innovatie zijn belangrijk voor toekomstige economische kansen, ook in de economische clusters en sectoren die binnen onze provincie reeds een sterke uitgangspositie hebben. Er zijn niet alleen investeringen nodig in kennis en innovatie zelf, maar ook in een hoogwaardig leef- en vestigingsklimaat. Versterking van de positie van Brabant als Europese topregio op het vlak van kennis en innovatie impliceert dat de provincie inzet op een duurzame versterking van de bijbehorende relevante leef- en vestigingsvoorwaarden.

Onder de noemer 'Agenda van Brabant' heeft de provincie een helder profiel en een eigentijds takenpakket geformuleerd. De provincie concentreert zich op de domeinen ruimte en economie. Dit is een beweging die aansluit bij het IPO-

profiel Provincies (dat eerder dit jaar door uw Staten is vastgesteld) en het nieuwe regeerakkoord van het Rijk (2010-2014), waarbij de focus komt te liggen op de kerntaken van de provincies in het ruimtelijk en economisch domein en het natuurbeleid. De Agenda van Brabant is enerzijds het handvat geweest voor de noodzakelijke structurele bezuinigingen, anderzijds is het ook uitgangspunt voor een aantal eenmalige investeringen in de toekomst van Brabant die we kunnen financieren uit de verkoop van de aandelen Essent aan RWE.

Met de verkoop van de aandelen Essent is een substantieel bedrag vrijgekomen. Een deel daarvan moeten we reserveren om de jaarlijkse dividenduitkering die wegvalt te compenseren. Het resterende deel willen we aanwenden voor duurzame investeringen in de toekomst van Brabant. Deze middelen, die zijn opgebracht door de Brabanders, willen wij ten bate van Brabant én de Brabanders aanwenden. Wij willen investeringen doen die voor de toekomst van Brabant van belang zijn. We beogen daarmee een structurele versterking van de voorwaarden die belangrijk zijn voor de kwaliteit van onze provincie als kennis- en innovatieregio: het vestigingsklimaat, innoverend vermogen en het leefklimaat. Dit willen wij graag samen met onze partners vorm geven.

3. Investeringsstrategie

De investeringsstrategie vindt zijn grondslag in de Agenda van Brabant. Investeringen passen binnen het door uw Staten vastgestelde profiel van de provincie (inclusief bijbehorende kerntaken en rollen) en dragen bij aan de centrale ambitie van de Agenda van Brabant om tot de top van Europese kennis- en innovatieregio's te (blijven) behoren. Voor de investeringsstrategie gaan wij voornamelijk uit van een beschikbaar bedrag van € 800 miljoen euro. De motivering van dit investeringsbedrag heeft u aangetroffen in het 'Kadervoorstel eerste tranche investeringsstrategie' (PS 61/10).

Om de bijzondere status en het integrale karakter van de investeringsvoorstellen te borgen en tevens te bepalen hoe wij als provincie het beste kunnen investeren, is het belangrijk een afsprakenkader te hanteren. Met het door u vastgestelde afsprakenkader borgen wij dat op een zorgvuldige en behoedzame wijze zal worden geïnvesteerd in de toekomst van Brabant. Zeker bij deze economische tegenwind is het noodzakelijk zorgvuldige keuzes te maken om de provincie langs de uitgezette lijn vooruit te blijven helpen.

Het afsprakenkader is geen strak keurslijf of doel op zichzelf. Bij de investeringsvoorstellen staat voorop dat wij een zo groot mogelijk maatschappelijk effect willen bereiken. De aanpak en uitvoering per investeringsvoorstel is daarop afgestemd. Investeringsvoorstellen verschillen daarmee ook in de mate waarin wordt omgegaan met de diverse elementen van het afsprakenkader. Het afsprakenkader vormt zodoende een set van 'ijkpunten' die behulpzaam zijn het beoogde maatschappelijk effect van de investeringsvoorstellen te maximaliseren.

Uw Staten hebben de volgende tien 'ijkpunten' vastgesteld:

1. Met 'De Agenda van Brabant' hebben uw Staten vijf investeringsdomeinen vastgesteld. Investeringsdomeinen die allemaal bijdragen aan de ambitie van de Agenda van Brabant om tot de top van (industriële) kennis- en innovatieregio's te behoren:
  - Kennis: duurzame innovatie en slimme ambachtelijkheid;
  - De bereikbare regio;
  - Leefklimaat: topvoorzieningen;
  - Brabants mozaïek;
  - Natuur en landschap.Investeringsvoorstellen dienen zoveel als mogelijk op meerdere investeringsdomeinen maatschappelijk effect te sorteren;
2. Investeringsvoorstellen zijn aantoonbaar structuurversterkend voor een (of meerdere) onderscheidende kwaliteiten van Brabant. Wij geven met behulp van het investeringsvoorstellen sturing op de ontwikkeling van de omgevingskwaliteit van Noord-Brabant, passend bij het aangescherpte provincieprofiel en onze rol als gebiedsautoriteit op het ruimtelijk-economische, ecologische en/of culturele domein zoals verwoord in de Agenda van Brabant;
3. Investeringsvoorstellen zijn een aanvulling op (en dus niet een vervanging van) het reguliere beleid; het gaat om duurzame lange termijn investeringen die niet in het reguliere beleid zijn voorzien;
4. Daarnaast dient het te gaan om een daadwerkelijke extra investeringsimpuls: de investeringen dienen niet in de plaats te komen van andere middelen (geen tekorten in lopende exploitatie opvullen);
5. Voorstellen die in het kader van deze investeringsstrategie worden uitgewerkt hebben een aantoonbaar multipliereffect, prikkelen tot investeringen van derden en leiden tot maatschappelijke effecten in tenminste één van de genoemde domeinen. Niet alle investeringen zullen een financieel 'sneeuwbaaleffect' teweeg brengen. De multiplier kan variëren al naar gelang het type investering of project. Middelen worden gericht ingezet om condities te scheppen waaronder het - met name voor private partijen - aantrekkelijk is om te participeren. Per investeringsvoorstel worden (maatschappelijke) effecten en *outcome* in beeld gebracht;
6. Voorstellen die in deze investeringsstrategie worden uitgewerkt betreffen niet (eenmalige) consumptieve bestedingen, maar dragen bij aan duurzame investeringen (en investeringsrelaties), met waar mogelijk en/of kansrijk een revolverend karakter. Hieruit volgt dat we in beginsel niet subsidiëren, maar investeren. Bij voorkeur via participatie, zoals bijvoorbeeld revolving funds, garantiefondsen, participatiefondsen, benefit sharing, Publiek-Private Samenwerking (PPS-constructies), etc;
7. Daar waar economische waarde ontstaat (of wordt toegevoegd) wordt in ieder geval geparticipeerd en niet gesubsidieerd. Elk voorstel gaat

gepaard met een 'exit-strategie' om provinciaal vermogen weer vrij te krijgen. Duidelijk moet worden wanneer, onder welke omstandigheden en hoe de provincie zich kan terugrekken. De aanpak kan per voorstel variëren, telkens wordt de meest geschikte manier gekozen;

8. Investeringsvoorstellen moeten zijn afgestemd met de gemeentelijke, rijks- of Europese agenda. Een optimale benutting van Europese en rijksmiddelen (beredeneerd vanuit de Brabantse opgaven) is daarbij een belangrijke overweging;
9. Investeringsvoorstellen (kunnen) worden ontwikkeld of uitgevoerd door inzet van ontwikkel- of uitvoeringsvermogen van buiten. Daar waar mogelijk zal gebruik worden gemaakt van calls for proposals, ontwerpwedstrijden en partnerschappen voor de ontwikkeling van investeringsprojecten. Buitenlandse voorbeelden leren dat uitvoering van omvangrijke innovatieprogramma's veelal gebeurt door zelfstandige organisaties, ontwikkelmaatschappijen of publieke holdings. Het voordeel van op een dergelijke manier op afstand zetten is dat op onderdelen meer professionaliteit en uitvoeringskracht beschikbaar is. De provinciale organisatie kan zich hierdoor richten op regie en monitoren van doelbereik en maatschappelijk effecten.
10. Voorstellen worden in samenhang en als één tranche in een rompbesluit aangeboden aan Provinciale Staten. Een tranche bevat een combinatie van investeringsvoorstellen van majeure projecten. De omvang van een investeringsvoorstel moet substantieel zijn (minimaal circa € 30 miljoen). Provinciale Staten worden via separate uitwerkingen per investeringsvoorstel maximaal in de gelegenheid gesteld hun kaderstellende rol (inhoudelijk en financieel) in te vullen.

Per investeringsvoorstel treft u telkens een bijlage aan, waarin een overzicht van de hier genoemde ijkpunten is weergegeven. Daarbij wordt inzichtelijk gemaakt op welke wijze de beoogde maatregelen uit het investeringsvoorstel zich verhouden tot de ijkpunten. Eventuele afwijkingen worden beargumenteerd.

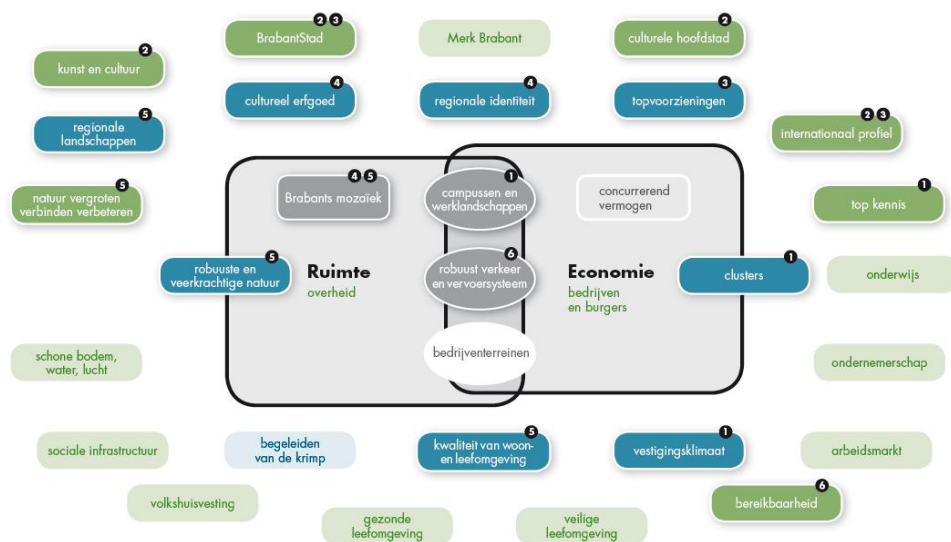
4. Investeringsvoorstellen eerste tranche

Op basis van de Agenda van Brabant en uw besluit van 11 november jl. over het afsprakenkader ('ijkpunten') en de inzet van een eerste tranche, hebben wij vijf investeringsvoorstellen uitgewerkt voor een eerste tranche investeringen. In de keuze voor de eerste tranche investeringsvoorstellen is, mede op basis van de hiervoor aangegeven 'ijkpunten', ingezet op programma's en projecten die (a) aansluiten bij de strategische keuzes van de Agenda van Brabant, (b) een daadwerkelijke aanvulling vormen op regulier beleid, (c) met een maximale inzet op economische ontwikkelkansen, structuurversterking en multipliereffecten, (d) aansluitend bij provinciale kerntaken, en (e) inspelend op kansen die zich voordoen (Europees en nationaal strategisch beleid).

Vanwege de regionale kennis- en innovatiedoelstelling die in de Agenda van Brabant is verwoord, is ook gekeken of en hoe de investeringsvoorstellen direct

dan wel indirect *spin-off* kunnen genereren voor de Brabantse kennisinfrastructuur. Elke strategie die inzet op de Europese top van kennis- en innovatieregio's behoort hoe dan ook een scherp besef te hebben van de eigen kennisinfrastructuur en de bijbehorende strategische ontwikkelkansen. Zo kunnen investeringen in energie ten goede komen aan de Brabantse bedrijfs- en kennisinfrastructuur, zodat er maximaal sprake is van multipliereffecten in de keten van kennis-kunde-kassa, en grijpen sport en cultuur niet alleen aan op de (concurrerende) kwaliteit van de Brabantse leefomgeving, maar zijn zelf ook belangrijk platforms van kennis, productinnovatie en marketing (zoals in de sfeer van textiel, voedsel, high tech, life sciences, fijnchemie).

De investeringsvoorstellen en het spaar- en investeringsfonds wegeninfrastructuur worden in bijgaand schema in relatie tot de belangrijkste opgaven en uitdagingen van de Agenda van Brabant gepositioneerd. Daarmee wordt de verbinding gelegd tussen de visie en ambitie van de Agenda van Brabant en onze provinciale agenda op basis van onze verantwoordelijkheid voor de kerntaken ruimte, economie en cultuur. Per investeringsvoorstel is aangegeven op welke opgaven/uitdagingen het voorstel effect heeft. Hiermee wordt duidelijk dat de investeringsvoorstellen via meerdere sporen bijdragen aan de ambitie van de Agenda van Brabant.

Samenhang Agenda van Brabant
 Investeringsvoorstellen eerste tranche

- 1 Energietransitie als kans voor innovatie en duurzaamheid (solar en biobased economy)
- 2 De Kunst van het Samen Leven (BCH 2018)
- 3 Olympisch Plan Brabant: versterking sportinfrastructuur
- 4 Grootchalige cultuurhistorische complexen
- 5 Landschappen van Allure
- 6 Spaar- en investeringsfonds wegeninfrastructuur

Hieronder worden de investeringsvoorstellen elk afzonderlijk kort toegelicht, met aandacht voor de verbindende rationaliteit tussen de voorstellen. Separate Statenvoorstellen per onderwerp treft u verderop in deze bundel aan.

4.1 *Energietransitie als kans voor innovatie en duurzaamheid*

Dit voorstel raakt het hart van de ambitie van de Agenda van Brabant, namelijk het duurzaam versterken van het Brabantse kennis- en innovatiesysteem. In Brabant doet zich nu de unieke kans voor om twee economische kennisclusters, te weten *solar* en *biobased economy*, voldoende kritische massa te geven, zodat een internationale concurrentiepositie kan worden verworven. Tegelijk dragen deze ontwikkelingen bij aan de verduurzaming van het energie- en grondstoffengebruik zowel hier in Brabant, als elders in de wereld. Daarmee grijpt dit voorstel aan op een systeeminnovatie die raakt aan een veelheid van leef- en vestigingsvoorwaarden in Brabant (klimaatdoelen, energieonafhankelijkheid, kostenefficiënte, kennisontwikkeling, nieuwe markten, landschapontwikkeling).

Het voorstel levert, met de komst van nieuwe bedrijven en de omschakeling van bestaande bedrijven naar nieuwe technologieën, tevens een bijdrage aan een toekomstbestendige werkgelegenheid in Noord-Brabant. Dit effect kan oplopen tot 12.000 en 15.000 fte in 2020. Tegelijk leveren deze economische clusters een verwachte bijdrage aan het bruto regionaal product van ca. € 4 miljard per jaar. Het Rijk (h)erkent in de twee clusters een nationaal belang. In het nieuwe regeerakkoord is innovatie in duurzame energie prominent opgenomen en steun van Rijk is dan ook te verwachten. Ook de Europese Unie geeft duurzame energie prioriteit in haar EU 2020 strategie en zal in haar toekomstige begroting hiervoor meer middelen vrijmaken.

De provincie heeft een rol als gebiedsautoriteit, daar waar economische clusters gemeentegrenzen overstijgen en de rol van de rijksoverheid zich concentreert op het financieren van fundamenteel onderzoek. In onze regierol sluiten we aan bij het bestaande sterktes van Brabant, met een focus op high tech (*solar*) in Oost Brabant en met (chemische) procesindustrie, agrofood en logistiek (*biobased economy*) in West Brabant. Dit gaat samen met de in de Agenda van Brabant beoogde campus- en clustervorming, waardoor ook in ruimtelijk opzicht structuurversterkende maatregelen worden getroffen.

De provincie maakt het verschil door het creëren van labfaciliteiten op de campussen. Verder maakt de provincie de komst van (inter)nationale topinstituten naar Brabant mogelijk, om daarmee meer publieke R&D gelden van het Rijk en Europa naar de regio te trekken. En via gerichte innovatieprogramma's voor het MKB en het ondersteunen van startende innovatieve bedrijven zet de provincie in op kennisvalorisatie. Dit laatste gebeurt zoveel mogelijk in een revoluerend kapitaalfonds.

Voor deze eerste tranche willen wij een investering plegen van totaal € 61,2 miljoen. Deze investering bestaat uit de volgende onderdelen:

- Het Solliance initiatief op het gebied van dunne film zonneceltechnologie waarin ECN, TNO, TU/e en het Holst Centrum samenwerken in een toponderzoeksinstituut (€ 28,2 miljoen), waarvan:

- € 3,6 miljoen voor de verhuizing van ECN;
- € 24,6 miljoen voor labfaciliteiten Solliance, om binnen het concept van open innovatie projecten te ontwikkelen.
- Een valorisatieprogramma voor het MKB op het gebied van zonneceltechnologie. De ingeschatte kosten hiervan bedragen € 25 miljoen over een periode van 5 jaar. Voorgesteld wordt om hiervoor € 10 miljoen te reserveren, onder voorwaarden dat het Rijk en/of regio een bedrag van € 15 miljoen ter beschikking stelt in dezelfde periode.
- De vestiging van het Knowledge and Innovation Community InnoEnergie (KIC InnoEnergy) van de EIT (European Institute of innovation and Technology) in Eindhoven (€ 6 miljoen).
- De vestiging van het FOM Instituut voor Energieonderzoek in Eindhoven (€ 3,5 miljoen).
- Het ontwikkelen van een Campus groene chemie ten behoeve van de Biobased Economy West-Brabant (€ 5,5 miljoen).
- Follow-up investment fund biobased economy van € 8 miljoen, als co-financiering van een initiatief van het bedrijfsleven. Dit fonds moet startende en innovatieve bedrijven steunen bij het opzetten en doorgroeien van hun bedrijf en wordt revolverend ingericht.

Daarnaast willen wij investeren in elektrisch rijden en slimme netwerken. Op basis van uw bespreking op 11 en 12 november jl. zullen wij het voorstel voor energietransitie nog aanvullen met kansen voor elektrisch rijden en slimme netwerken. Dit wordt in de vorm van een (nagezonden) bespreeknotitie aangeboden voor uw commissievergadering van 26 november aanstaande.

4.2 BrabantStad Culturele Hoofdstad: De kunst van het samen leven

Voor kennis en innovatieregio's is cultuur een belangrijke onderscheidende factor. Cultuur biedt niet alleen economische kansen en bindt talenten aan de regio, maar is ook het cement van de Brabantse samenleving. In 2018 levert Nederland de Culturele Hoofdstad van Europa. BrabantStad wil deze titel behalen en Culturele Hoofdstad van Europa zijn in 2018. Daarom staat u op dit moment, en de vijf betrokken gemeenteraden binnenkort, voor een belangrijk besluit. In 2012 zal een bidbook worden aangeboden, waarmee BrabantStad haar officiële kandidatuur bekrachtigt. In de voorbereiding daarvan is nodig dat Colleges, Raden en Staten van de zes bestuurlijke partners zich officieel over hun deelname uitspreken. Zo geeft ieder uiting aan inhoudelijk en financieel commitment aan deze meerjarige samenwerking.

Met Culturele Hoofdstad doet zich een belangrijke beleidskans voor die verbonden kan worden met het toegenomen belang van cultuur als domein van economische productinnovatie, van gebieds- en productmarketing, van gemeenschaps- en identiteitsvorming, van versterking van de kennisinfrastructuur en het leefklimaat. Het bovenregionale karakter van 2018Brabant, het concept mozaïekmetropool en de drager 'De Kunst van het Samen Leven' maken dat deelname aan dit traject past bij de nieuwe rol van de

provincie en bij de doelstellingen van de Agenda van Brabant. Een levendige cultuur en een excellent cultuuraanbod op alle niveaus is niet alleen belangrijk voor de Brabantse samenleving in brede zin, maar ook noodzakelijk in de concurrentiestrijd tussen kennisregio's. Culturele evenementen zijn in het belang van de concurrentiepositie van Brabant(Stad), bijvoorbeeld waar het gaat om het aantrekken van studenten en kenniswerkers. Een gezamenlijke promotie van het culturele aanbod en spraakmakende evenementen is daarmee onlosmakelijk verbonden.

Vanwege de directe relatie met de Agenda van Brabant en het synergetisch effect van 2018Brabant voor andere investeringsvoorstellen is de Investeringsstrategie voor de provincie het geëigende voertuig om deze ambitie te helpen realiseren. Wij vragen u daarom in te stemmen met Koersnota 2018Brabant (versie 1.2) en € 50 miljoen van de middelen voor de eerste tranche van de investeringsstrategie te bestemmen voor 2018Brabant|Samen Culturele Hoofdstad.

4.3 Olympisch Plan Brabant: versterking sportinfrastructuur

Om Brabant als kennis- en innovatieregio optimaal tot bloei te laten komen, is het leefklimaat van groot belang. Een goed leefklimaat hangt samen met de kwaliteit van de sociale en culturele voorzieningen. Een goede sportieve en culturele infrastructuur zorgt – naast het bevorderen van maatschappelijke binding – voor een bruisende omgeving, wat aantrekkelijk is voor de Brabantse burgers, (buitenlandse) kenniswerkers en bedrijven. Topvoorzieningen op het gebied van sport en cultuur zijn onderscheidende criteria die de internationale uitstraling en daarmee de concurrentiepositie van Brabant vergroten. Sport kan daarnaast een motor zijn van de Brabantse economie. Sportevenementen kunnen zorgen voor een blijvend economisch profijt, ondernemingen vinden een sportief klimaat een belangrijke vestigingsvoorwaarde, naast het feit dat de Brabanders zelf actief sporten belangrijk vinden.

Brabant moet boven het maaiveld uitsteken en sport kan daarbij een drijvende kracht zijn. Door investeringen in het Olympisch Plan kan Brabant zijn sportvoorzieningen de komende jaren op olympisch niveau brengen. Daarom zetten we naast 2018Brabant|Samen Culturele Hoofdstad ook in op het versterken van de sportinfrastructuur. De voor de Brabantse economie belangrijke terreinen van techniek, life sciences en design, gekoppeld aan het sociale aspect van bewegen, maakt dat sporten een nieuwe kans is, juist voor Brabant. Het Olympisch plan is een katalysator voor de economische, sociale en ruimtelijke ontwikkeling van Brabant. Daarmee levert het een wezenlijke bijdrage aan de ambities van de Agenda van Brabant, waarbinnen een onderscheidend vestigings- en leefklimaat en een krachtige regionale identiteit centraal staan. Daarnaast bevordert sport de maatschappelijke binding en de volksgezondheid.

Om een serieuze bijdrage te leveren aan het nationale Olympische Plan en de kandidatuur voor de Olympische Spelen en de Paralympics 2028 te ondersteunen, willen wij in 2016 in Noord-Brabant een sportklimaat op 'olympisch niveau'. Hiertoe hebben wij onderliggend investeringsvoorstel voor een 'Olympisch Plan Brabant' opgesteld. Deze inzet sluit aan bij uw wens zoals verwoord in uw motie van maart 2008 dat de ambitie voor de Olympische Spelen 2028 ook voor Noord-Brabant belangrijk is. In de uitwerking van het Olympisch Plan Brabant kiest de provincie voor een vijftal kernsporten en leggen wij het voorstel aan u voor om in te stemmen met de inrichting van een Olympisch Fonds Noord-Brabant. Wij vragen uw Staten om € 40 miljoen te bestemmen ter versterking van de sportinfrastructuur in het licht van het Olympisch Plan Brabant en als pijler van de Agenda van Brabant. De hoofdpunten van het Brabantse sportplan zijn: talentontwikkeling, evenementen, accommodaties en gehandicaptensport.

4.4 Grootschalige cultuurhistorische complexen

De aantrekkingskracht van de Brabantse steden, dorpen en het platteland is belangrijk voor zowel de Brabanders zelf als voor bezoekers van buiten: studenten, 'creative people' en kenniswerkers. De creatie en kwaliteitsverhoging van internationaal wervende centraal-stedelijke en landelijke topmilieus is een belangrijke opgave in dit verband. Het fijnmazig mozaïek van stad en land in Brabant biedt voldoende aanknopingspunten voor deze opgave.

Een belangrijke waarde van het Brabants mozaïek is het cultureel erfgoed in een regiospecifieke landschappelijke omgeving. De revitalisering van Brabants' cultuurhistorisch en industrieel erfgoed kan een belangrijke impuls vormen om tegemoet te komen aan de groeiende vraag naar bijzondere woon- en werkmilieus. Het erfgoed biedt een gegarandeerd regiospecifieke benadering met een opgave (woon- en werkmilieus) die maar al te vaak als generiek wordt beschouwd. Het erfgoed heeft uitstekende meerwaarde voor de kenniseconomie in Noord-Brabant. Landgoederen en kastelen, kloosters, kazernes en fabrieken vormen een aantrekkelijke en ontspannen setting voor vergaderen, ontmoeten en contemplatie. Daarnaast vormen ze een krachtig beeldmerk waarmee bedrijven en kennis- en onderwijsinstellingen zich kunnen affichereren.

De provincie kan door gerichte investeringen bijdragen aan een zorgvuldige herbestemming van dit voor Brabant zo kenmerkende erfgoed en daarmee tevens de identiteit van de Brabantse ruimte op vernieuwende manier behouden. Wanneer meerdere cultuurhistorische en industriële complexen een nieuwe bestemming krijgen ten behoeve van de kenniseconomie ontstaat op provinciale schaal een samenhangend netwerk van 'pleisterplaatsen' voor kenniswerkers, denk aan huisvesting maar ook aan ontspanning of educatie als nieuwe toegevoegde functies. Deze complexen kunnen zich met het oog op 2018Brabant | Samen Culturele Hoofdstad ontwikkelen tot *landmarks* waarin traditie (erfgoed) en moderne technologie op een vernieuwende manier

samengaan. Wij vragen uw Staten om een bedrag van € 61,5 mln te reserveren voor dit investeringsvoorstel.

4.5 Landschappen van allure

Het investeringsvoorstel 'Landschappen van allure' beoogt een gerichte bijdrage te leveren aan de ambitie om tot de Europese top van kennis- en innovatieregio's te blijven behoren. Aantrekkelijke landschappen zijn van belang voor realisatie van een aantrekkelijk vestigings- en leefklimaat in Brabant en voor behoud en versterking van het typerende Brabants mozaïek van stad en land. In die zin zijn aantrekkelijke landschappen complementair aan de meer dynamische en innovatieve stedelijke landschappen: samen vormen zij een essentiële vestigingsfactor én een waardevol bezit voor de complete kennis- en innovatieregio die we nastreven.

Met het investeringsvoorstel 'Landschappen van allure' wordt ingezet op structuurversterkende maatregelen voor 3 provinciale landschappen: De Brabantse Wal, Het Groene Woud en De Maashorst. Doel is om deze landschappen te ontwikkelen tot 3 toplocaties als het gaat om het beleven en ervaren van natuur en landschap in Brabant. Wij vragen uw Staten om in totaal € 56.2 miljoen te bestemmen voor de 'Landschappen van allure'. Met deze gelden zal gericht worden geïnvesteerd in: (1) de versterking van de landschappen zelf; (2) de ruimtelijke kwaliteit van nieuwe ontwikkelingen op het gebied van economie en infrastructuur in en rond deze landschappen; (3) en in verbreding en versterking van recreatie, toerisme en de plattelandseconomie.

5. Spaar- en investeringsfonds Wegeninfrastructuur

In het licht van het streven naar een kennis- en innovatieregio is de bereikbaarheid van Brabant van cruciaal belang. De toenemende verkeersdrukke over de weg maakt gerichte investeringen in wegeninfrastructuur noodzakelijk. Juist voor de bereikbaarheid van de Brabantse economische topregio's achten wij extra investeringen in de wegeninfrastructuur in Noord-Brabant noodzakelijk. Projecten moeten bijdragen aan het realiseren van een robuust – en efficiënt verkeers- en vervoersysteem als drager van de ruimtelijke hoofdstructuur in Brabant. Het kan gaan om de reconstructie van bestaande weginfrastructuur of de aanleg van nieuwe weginfrastructuur om de betrouwbaarheid van het samenhangende wegennetwerk te vergroten. Maatregelen die zijn gericht op een zorgvuldige inpassing van nieuwe weginfrastructuur in het landschap zijn daarbij van belang, opdat de kwaliteiten van het woon-, werk- en leefmilieu behouden blijven. Bij amendement van uw Staten (A6) bij de behandeling van Statenvoorstel 61/10 inzake Agenda van Brabant; kadervoorstel eerste tranche investeringsstrategie, is aangegeven het daartoe in te richten fonds van € 750 miljoen voortaan te benoemen als 'spaar- en investeringsfonds wegeninfrastructuur'.

Met het spaar- en investeringsfonds wegeninfrastructuur wordt een impuls gegeven aan de bereikbaarheid van Brabant. Het fonds is bedoeld voor grote

infrastructurele projecten die bijdragen aan het versterken van Brabant als Europese kennis- en innovatieregio en waarbij sprake is van een provinciaal belang en/of waarbij de provincie initiatiefnemer is. Bij motie van uw Staten (M6) bij de behandeling van Statenvoorstel 61/10 inzake Agenda van Brabant; kadervoorstel eerste tranche investeringsstrategie, heeft u aangegeven de middelen van het fonds prioritair te willen bestemmen aan de extra investeringen voor de Noordoost Tangent, waaronder de ruit rond Eindhoven en de N279 en N69.

De nadere selectie en uitwerking van grote infrastructurele projecten die zullen worden gefinancierd uit het spaar- en investeringsfonds weginfrastructuur heeft plaats in het Brabants MIT (Meerjarenprogramma Infrastructuur en Transport), het planningsinstrument voor de provincie. Het Brabants MIT 2012-2016 zal besproken worden bij de begroting 2012.

Bij de ontwikkeling en uitvoering van de infrastructurele projecten die worden gefinancierd uit het spaar- en investeringsfonds weginfrastructuur willen wij ook investeringsvermogen van andere partners aantrekken. Wij zullen mede daarom Rijk en regionale partners betrekken bij de selectie, ontwikkeling en uitvoering van deze projecten. Afstemming zal plaatsvinden, o.a. op basis van de Gebiedsagenda Brabant. De Gebiedsagenda is samen met Rijkspartners, de vier regio's waarin de gemeenten samenwerken en regionale partners (waaronder de Waterschappen, NS en ProRail) opgesteld in het kader van het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT). De Gebiedsagenda is bedoeld om, op basis van gedeelde gebiedsopgaven, de samenwerking tussen de partners te structureren en de ruimtelijke investeringen in infrastructuur goed op elkaar af te stemmen.

6. Financiën

Uitgaande van voorzichtige ramingen rondom de investeringsportefeuille Essent-middelen is voor de investeringsstrategie € 800 miljoen beschikbaar. Van dit bedrag is € 300 miljoen bestemd voor de eerste tranche investeringen. Daarnaast is voor het investeringsdomein 'De bereikbare regio' een investeringsvolume van maximaal € 750 miljoen beschikbaar. Tot dat bedrag bereikt is, zal vanaf 2012 € 50 miljoen op jaarbasis worden gereserveerd in een gecombineerd spaar- en financieringsfonds.

In de commissie B&M van vrijdag 22 oktober jl. is benadrukt dat Provinciale Staten alle investeringsvoorstellen zullen wegen op basis van de ijkpunten (afwegingskader) uit het "Kadervoorstel eerste tranche investeringsstrategie". Dit betekent dat de uitgaven waar mogelijk een revolverend (i.p.v. subsidiërend) karakter dienen te hebben. Bij een aantal voorstellen is subsidie het meest geschikte instrument gebleken. Conform de wens van de commissie B&M is in de bijlage bij de investeringsvoorstellen een toelichting opgenomen, waarin beargumenteerd wordt wanneer en waarom het instrument subsidie wordt ingezet.

Na akkoord van uw Staten met de investeringsvoorstellen zullen de financiële consequenties, waar nodig, worden geoperationaliseerd in subsidieregelingen. De investeringsstrategie wordt ook verankerd in de P&C-cyclus door een apart programma “Investeringsstrategie” aan de begroting toe te voegen.

De voorliggende investeringsvoorstellen hebben de volgende financiële impact:

Investeringsvoorstel	Bedrag
Energietransitie	€ 61,2 mln
BrabantStad Culturele Hoofdstad	€ 50 mln
Olympisch Plan Brabant	€ 40 mln
Grootschalige cultuurhistorische complexen	€ 61,5 mln
Landschappen van allure	€ 56,2 mln
Totaal	€ 268,9 mln

7. Vervolgproces

In deze bundel treft u de vijf voorstellen voor de eerste tranche investeringen. Op 26 november aanstaande zullen deze voorstellen inhoudelijk worden besproken in de betreffende Statencommissie. Vervolgens zullen uw Staten over de separate Statenvoorstellen beslissen op 10 december aanstaande. Op basis van uw besluitvorming zullen de voorstellen vervolgens worden uitgewerkt en uitgevoerd in samenwerking met onze partners. Afhankelijk van de voorstellen wordt een eventuele nadere uitwerking in een later stadium nogmaals aan uw Staten(commissies) voorgelegd.